

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

SAKU-IISAKKI TAKAHASHI-MERVIÖ

Otsikko

”AINULAISET, JAPANIN ETNISTEN VÄHEMMISTÖ
KANSOJEN KULTTUURISTA”

KUVATAIDE

2022

Tekijä(t) Saku-Iisakki Takahashi-Merviö	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä 19.5.22
	Sivumäärä 18 sivu	Julkaisun kieli Suomi
Julkaisun nimi "Ainulaiset, Japanin etnisten vähemmistö kansojen kulttuurista"		
Tutkinto-ohjelma Kuvataide		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa esitellään Japanissa asuvissa vähemmistö kansasta, jotka kutsutaan nykyään ainulaiseksi.</p> <p>Tässä osiossa selostetaan myöskin niiden mielenkiintoisesta historiasta ja kulttuurista, lähestytään niiden mytologisen maailmaan ja opitaan samalla mitä niille on tapahtunut historiassa.</p>		
<p><u>Asiasanat</u></p> <p>Ainulaiset, Japanin vähemmistökansat. Hokkaidoon saari ja muut saaristoalueet.</p>		

Author(s) Saku-Iisakki Takahashi-Merviö	Type of Publication Opinnäytetyö, AMK	Date 5, 2022
	Number of page 18 page	Language of publication: Suomi, (Finnish)
Title of publication "The Ainu people: the culture of Japan's ethnic minorities"		
Degree programme Fine Arts		
Abstract The written part of the thesis introduces the minority people living in Japan, who are nowadays referred to as the 'Ainu'. This section will also explain their interesting history and culture, approach their mythological world and learn what has happened to them in history.		
<u>Key words</u> People of Ainu, Japan's minority people, Hokkaido Island, and other isles.		

SISÄLLYS

1 AINULAISESTA.....	1
1.1 Projektissa.....	1
1.2 Perustieto ainulaisesta.....	1
2 AINULAISEN USKONNOSTA, SEKÄ NIIDEN KURTUULISTA	3
2.1 Ainulaisten historiasta	3
2.2 Ainulaisijien mytologiat, sekä uskonnon maailmat.....	4
2.3 Ainulaiset ja sudet.	6
3 AINULAISEN TAITEET	7
3.1 Ainulaisten taiteesta.....	7
3.2 Taidehistoria ainulaisesta	8
3.3 Kuuluisat taiteilja.....	11
3.4 Ainutaiteet nykyisessä Hokkaidossa	13
LÄHTEET JA LIITTEET	13

Tehtävää:

- ranskalaiset viivat veks
- puhekieli kirjakieleksi ym siistiminen
- kommenttien läpikäynti ja merkitseminen värillä, ettei jää mitään outoa valmiiseen
- onko rakenne järkevä
- onko otsikot hyviä
- lähdeviittausten lisääminen oikeille paikoille
- tiivistelmä ja kuvaava otsikko

1 AINULAISESTA

1.1 Projektissa

Osion tavoitteena lähestytään vähemmistö kansojen kulttuurien ja niiden uskontoihin. Tässä projektissa otetaan niitä Japanin Ainulaisia esiin, ja pyritään katsojaa huomioimaan mitä niiden historiassa tapahtuivat ja minkälaisia ihmisiä ne olivat.

Teoksen osiossa pyrittiin esittää veistotyön avulla Japanin vähemmistö kansojen vanhaa mytologiaa.

Projektissa tehtiin yli 2 metrin kokoisen suden veistotyö, joka esittää Wenkamuyta, jotka ovat suden jumalia mitä Ainulaisten vanhassa mytologian tarinassa esiintyvät.

Materiaalina olen valinnut kovetettua paperia, koska siitä tulee kestäviä ja ei tule liiankin painavaksi.

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa rakennettiin tukevasta teräsmuotista jättimäistä suden pienoismallia, jota sitten vähitellen täydennettiin ja muovailutiin sen yksityiskohtaa paperimassalla ja kostealla muovailusavella.

Tämän jälkeen paperikerrosta leikattiin auki, ja poistettiin sen painava sisältö, minkä jälkeen se kiinnitettiin tiukasti yhteen, jotta saatiin aikaan kevyt ja kestävä teos.

Inspiraatio tähän tuotantotapaan tuli ”Hariko”, joka on perinteisestä japanilaisesta paperimassatekniikkaa. Sen harikon metodi on jo pitkään ollut Japanissa tunnettu tapa valmistaa suuria patsaita massatuotantona hyvin lyhyessä ajassa.

1,2 Ainulaisten perustiedot.

Ainulaiset ovat Japanin alkuperäiskansa, jotka ovat muuttaneet nykyisen nimityksen mukaan Hokkaidoon saarelle (Ainulaisten kielessä käytetään sanaa Yaunmosiri, joka tarkoittaa maassa olevaa valtiota.) ja Karahuton saarelle, sekä Chishiman saaristoalueelle. (Karahuton saaren nimi on Ainuksi Karapto. Venäjäksi on Sakhalin, jotka perustuvat Manchurian kieleen ”Sahaliyan” sanaan.)

Muistutettakoon, että kaikki nykyaikaiset ainuihmiset eivät tietenkään elä etnisen vähemmistön perinteiden mukaisesti.

Monet Ainut hajaantuivat eri puolille Japania ennen sotaa ja sen jälkeen, ja heitä on erittäin vaikea jäljittää. Vuonna 1971 tehdyn tutkimuksen mukaan Hokkaidolla asui 77 000 Ainua. Barbara Aoki Poissonin kirjoittama ”The Ainu of Japan” kirjassa olevan tutkimusten mukaan eri puolilla Japania asuvien ainujen kokonaismäärä on jopa 200 000.

On myös ihmisiäkin, jotka ovat ainukansoja mutta eivät tiedä olevansa ainukansan jälkeläisiä.

Tässä osioissa otetaan huomioita enemmän niille Ainulaisen kulttuurille, jotka asuvat Hokkaidoissa.

Sen syiksi voidaan sanoa niin, että ne ovat koko ainulaisten väestöstään suurimpia ja niiden tarinat ja kulttuurit ovat jääneet hyvin.

Mutta varmaan senkin täytyy myöskin kirjoittaa samalla, että historiallisesti ja poliittisesta syystä nykyään Karahuton saari ja Chishiman saaristoalueet ovat Venäjän laittoman miehityksen alaisena.

Chishiman Ainulaiset kutsuivat omaa kansaa Ruru-tom-un-kuruksi, joka tarkoittaa ”Me, jotka asuvat lännessä” ja erotteli Itseä Hokkaidoon Ainulaisijenkansa.

Japanin kieleen ”Hokkaido” sanan keksijä on japanilainen ainuhistorijan tutkija Matsuura Takeshiro.

Sen nimetykseen vaiheessa hän sai Hokkaidossa asuvan ainulaisesta neuvoa, että ”Kai” olisi hyvä sana, koska se tarkoittaa ainun kielessä maassa olevaa esi-isää, 1869-luvussa Matsuura pisti ”Hok (Hoku)” sanaa sen perään, joka japanin kielessä tarkoittaa pohjolaa.

Ainulaisten elämän tavat perustuvat osin metsästyksen ja kalastamiseen.

Vanhastaan Edo kauden asti ainulaiset ja japanilaiset ovat tehneet vaihtokauppaa Hokkaidossa.

Esimerkiksi ainulaisten tekemät savustetut lohret ja harvinaiset eläinten nahkatuotteet oli todella arvosteltu Japanissa.

Mutta siitä huolimatta sodan ajan Japanissa niiden etnisiä kulttuurista ei kiinnostettu ja huomioitu.

Loppui lopuksi toisen maailman sodan järkeen, Japanissa on tehty monta lakeja, jotka suojaavat ainulaisten kansan oikeuksia.

Esimerkiksi vuonna 1997 säädetty ”Ainulaisien suojelua koskevat uudet lait” ovat tehty tarkoituksena suojelemaan niiden kulttuuria ja maata.

Vuonna 2017, Japanin valtion tilastotutkimuksen mukaan nykyään lasketaan ainulaisten määrää noin 30–kymmentä tuhanteen ja 50–kymmentä tuhanteen välissä.

Mutta sen seuraavan vuonna 2018, Venäjän presidentti Vladimir, V Putin ilmoitti, että kaikki ainulaiset, joita asuvat Japanin Hokkaidossa ovat Venäjältä tulevia alkuperäiskansoja, joka ei mitenkään perustu oikeaan historiaan.

(Tiedoksivaan, että Venäjässä asuvat ainulaiset ovat noin yli 100 ihmistä.)

2 AINULAISEN USKONNOSTA, SEKÄ NIIDEN KURTUULISTA

2.1 Ainulaisten historiasta

Niillä oli ensinnäkin metsästykseseen liittyviä kulttuuria ja niiden elämä sinänsä perustui luontoihin. (Siinä mielessä, niillä on pikkasen samankertaisuutta Suomen alkuasukkaan Saamelaisien kanssa.)

Ainulaisilla oli omaa kierikulttuurinsa mutta niillä ei ollut tapaa kirjoittaa sitä, mutta suurin osa niiden mytologia periytyi laulun ja runon muodossa nykypäivän asti.

Niiden kielessä runoa kutsuttiin ”Yukara”ksi, ja ne runo säilytti niiden etnisiä tarinoita ja niiden elämän tapoja, sekä kansan historiaa.

(”Ainu-assimilaatiopolitiikka ja akkulturaatio Meiji-aikakaudella.” Noemi Godfloid 2009)

Ainulaisien historia alkoi Vasta Japanin saaren maantieteellisen historian Joumon-kauden lopulla. (38 000 vuotta sitten.) ja silloin ne ainulaiset ilmestyivät esiin Japanin Honshu-saarissa asuvat japanilaisen kansan historiaan.

Silloin japanilaisessa kansan kulttuurissa kovasti arvostettiin kalansyöntiä (…mitä nykyäänkin on.) ja ainulaisen tuomat lohet olivat silloin arvoesineitä mitä Hokkaidoon saarista sai.

Ainulaiset ostivat etelästä tulevia Honshu-saaren asukkaista ihan kaikenlaisia tavaloita, ja ne kiinnostuivat kovasti semmoisesta tuotteista esimerkiksi teen lehdestä, maukkaista riisistä ja monenlaisesta hedelmistä tehtyä alkoholituotteesta.

Syynä olisi se, että viileissä Hokkaidon maastoissa niitä tuotteita oli todella uutta ja ihania.

Ne vanhan kauden ainulaiset oppivat samalla metallien käyttöä ja sen lautaesineiden tuotantomenetelmiä.

Mutta, metallien käsittelystä huolimatta ainulaisen arvokäsittelyssä kultaesineet eivät ollut niin kiinnostuttavaa, koska niiden mielestä se oli tavallinen kiiltävä hiekka.

2.2 Ainulaisijien mytologiat, sekä uskonnon maailmat.

Niiden Uskonnossa kutsutaan sen Hokkaidoon saaleja ihmisten asuvan maaksi, ja taivaassa on Kamuyosir, joissa jumalat (Kamuyit) asuvat.

Jos luonnon eläimet kuolevat, ne menevät Kamuyosirille ja nousee jumalaksi.

Kaikissa eläimessä ja tavaroissa on oma kamuy, sudella ja karhulla, pupujussillakin ja oravillakin.

(-”Ainulaisijien kuoleman käsitys ja tapa havaita maailmaa” Kubodera Itsuhiko 1970.)

Sekä terävät miekoissakin ja raudan palasessakin oli oma jumala ja kaikilla jumalassa on oma nimitystä olemassa.

Suurin osa ainulaisen jumalalle annetaan kamuy (jumala) sanaa nimen pelälle.

(esimerkiksi, c=e-pattekamuy on jumala ja hän symboloi lohen metsästämistä.

Vanhassa sadussa kerrotaan, että koko lohen kuolemaa ja elämä on hänen käsissään, ja jos ihmiset ei kunnioita lohta ja halveksuu niiden elämää, sitten hän suuttu ja sen vuonna lohen metsästyksestä tulee huono saalis.)

Tämä vanhan animisminen uskonnon muotoja oli vanhassa japanin saaristo alueessa aika yleistä.

Esimerkiksi vanhassa shintoolaisessa uskomuksessakin uskotaan olevan aivan lukemattomia määriä jumalia, jotka asuvat maailman joka puolella ja ne koko ajan vahtii ihmisten elämää kuin aave.

Mutta, honshu-saarella asuvan japanilaisten shintoolaisuskomuksen tapauksessa niiden oma uskonto sekoittui buddalaisuskonnon kanssa mitä 500-luvulla tuotiin kiinasta kautta intiaasta.

Ja ainulaisten uskomuksen tapauksessa, geometrisesta syystä niiden oma uskonto jäi ihan kokonaan omassa muodossa yli tuhansia vuotta.

Ainulaisten uskonnoissa kaikista tärkeisimmät jumalat oli lohen jumala ja karhun jumala. Sitten suden jumalat olivat ihmisten auttajia ja ne tykkäsivät kutsua niitä "Horokewkamuy"ksi.

Nimityshän tarkoittaa "jumala, jolla hänellä on iso leuka."

Myöskin Wosekamuy (jumala joka huutaa), Yukkoykikamuy (jumala joka nauttii peuranlihasta) on myös suden jumalan nimi.

Lohi oli niiden uskonnoissa jumalien antamia lahjaa, niiden kulttuurissa oli tapana tehdä metsästetystä lohesta kuivatetut säilytysruokia.

Niitä lohta syötiin myös laakanakin. Ainulaiset tiesivät hyvin, että lohessa olevat vaarallisia loisia voi tappaa kokonaan kun lohta kunnolla jäädytetään alle -18°asteeseen puhtaan lumen sisässä.

1985-luvulla japanilaiset vasta aloittivat lohen laakasyöntiä, sitä ennen sitä menetelmiä ei edes huomattu muualla kuin Hokkaidoon ainulaisten kodin keittiöissä.

(sitä ennen, japanin sushissa oli tapana syödä enemmän meren kalaa kuin joen kalaa, esimerkiksi maukkaita tonnikalaa ja kampeloista, simpukoita ja mietoa mustekaloista.

Tunnetusti vanhan aikakaudessa tokyolaiset ihailivat kovasti simpukan sushista.

Mutta jokista otetut lohet olivat enemmän semmoisia kaloja, jotka käsitellään paistoruuan muodossa.)

Nykyäänkin Hokkaidoon lohituotanto on koko Japanissakin ihan suurimasta.

Sitten, näräiset sudet ja karhu oli niitä eläimiä mitä Hokkaidoon luonnossa joskus uhkailevat ihmisiä.

Ainulaiset kutsuivat "Wenkamui"ksi niitä eläimiä, jotka oppivat metsästää ihmisiä ja muuttuivat ihmisiä uhkaavan pahaksi jumaliksi.

Usein Hokkaidoon talvi on yhtä kylmänpää kuin Suomessa, ja osa niistä tulee joskus näräiseksi ja sitten ainulaiset puolustautuivat kimppuun pahaa jumalaa vastaan.

Niiden kultullista mielenkiintoisimmista on karhun pentujen kasvattaminen.

Metsästetyistä karhuista joskus jää niiden pentuja orpoksi.

Ainulaiset kasvattavat sen karhun pentuja samalla tavalla kuin ihmisen lapsia hoidetaan.

Ja sitten kun ne kasvavat isoksi ja tulee kunnan karhu, sitten ne murhaavat karhua ilman kipua.

”Kimunkamuy” on se karhun jumalan nimi, joka tarkoittaa ”tunturin huipussa oleva jumala”, Vuorihan on se paikka, missä ihminen voi kiipeä ja lähestyä taivaan asti, sekä tuntea jumalien olemassaoloa.

(-”Ainulaisen uskonoista. Karhun hoitaminen ja rituaalinen tappaminen”. 2005)

2.3 Ainulaiset ja sudet

Useimmissa ainulaismytologiassa usein susia kuvataan hyvänä eläimenä.

Ne elävät laumoissa ja niillä on tunnetusti koreatasoista yhteiskuntaa kuin ihmiselläkin on.

Talven aikana ezosuden laumat usein jättävät metsästyksessä jääneitä ruokaa muille laumoille ja eläimille, ja aika monesti Hokkaidoon kovassa ihmisen eksyjät ovat pelastunut niiden jättämistä ruuan takia.

Siksi aika monessa tarinassa ja niiden runoissa he esiintyvät ihmisen auttamaiseksi.

Ja kyllä luultavasti Sudetkin tiesivät sen, että ainulaiset ovat aivan vaarattomia.

1860–1890 luvulla ne ezosudet jotka asuivat Hokkaidossa ovat vähentynyt ihan kovaa vauhtia.

Syynä usein sanotaan metsästyksiset ja suden raivotaudin epidemia.

Siihen lisäksi suuri kylmäaalto, jonka on tapahtunut vuonna 1879 koko itä-pohjoisjapanin alueella.

Silloin Japanissa oli suuri uhka noussut venäjää vastaan, japanin armeija ja hallitus halusi Hokkaidoon saaria kehittää niin voimakkaasti kuin voi puolustautua venäjän maavoimia vastaan.

Hokkaidoolle tehtiin koulua ja tehdasta, alettiin varjelemaan ohraa ja kauraa.

Metsiä kaadettiin ja jokea tuhottiin, koko japanista tuli loputtomasti työvoimia ja ne tekivät

kaupunkia koko Hokkaidoon saarelle.

Tietysti luonnossa asuvat sudet ja ainuheimon elämä on kovasti muuttunut.

Hevosen niityn takia sudetta metsästettiin, lisäksi raivotaudin takia suden määrä on laskenut ihan kovaa vauhtia.

Sitten 1879–vuonna Hokkaidoon saarelle tuli kova kylmäaalto.

Silloin koko japanin pohjoisosassa paljon ihmisiä kuolivat, ja Hokkaidoon luonnossa peuroja kuoli kamalasti.

Mitä seurauksena siitä oli, sen vuonna ja sen seuraavan vuonna sudet ei voinut metsästää liittävästi ruokia.

Ne luonnossa olevat ezosudet kuolivat sukupuuttoon vuonna 1897.

Ja samoin aikaan, ainulaisen kansan identiteettikin oli vähitellen haalistumassa.

Vähitellen osa alkoi sulautumaan japanilaiseksi, taikka venäjälaiseksi.

(”Sudet ja ainulaiset”, Umeki kayo 2010)

Ennen vanhoja susia pidettiin palvonnan ja uskon kohteina, koska ainuheimo rakastuivat susien taitavaan metsästyskykyyn.

Toiset väittävät, että sudelle suhtauduttiin myönteisesti, koska uskottiin, että sudet voisivat tarjota ihmisille saalista metsästystä varten ja suojella heitä karhujen kaltaisilta uhkaista.

Perinteinen kuvaus tästä näkemyksestä susista viittaa siihen, että nykyään on laajasti jaettu käsitys siitä, että ainukansat ja sudet elivät ennen modernia Hokkaidoa rauhanomaisesti yhdessä uhkaamatta toistensa olemassaoloa.

Se on surullinen esimerkki siitä, miten kansainväliset jännitteet ovat suoraan uhanneet etnisten vähemmistöjen toimeentuloa ja elämää.

Nykyisissä Hokkaidoissa miten sudesta kuuluisivat?

Vuonna 2011, Hokkaidoon parissa kaupungissa alettiin keskustelemaan suden luonnon palauttamisen mahdollisuudesta.

Ja esimerkiksi Shiretoko–luonnonsuojelualueella koitetaan tuoda niitä susia takaisin.

(”Sudet ja ainulaiset”, Umeki kayo 2010)

3.1 Ainulaisten taiteesta

Ainu-kansaan perustuvan kulttuurin kysyntä ja tutkimus on viime vuosina lisääntynyt, ja kysynnän ja tutkimuksen konteksti on muuttunut dramaattisesti.

Näyttelyt eivät ole enää harvinaisia erityisesti puunveiston, kirjonta ja vaatetussuunnittelun aloilla, jotka ovat aiemmin olleet keskeisiä ainukulttuurin osa-alueita. Ainu-kansan taide on kuitenkin hyvin monipuolista, eikä se välttämättä rajoitu käsityötaiteeseen ja muihin aloihin.

Vaikka lähestymistapa perustuu myös perinteisiin menetelmiin, kunkin taiteilijan tavoitteleva ilmaisun maailma laajenee edelleen.

Esimerkkejä perinteisiä tekniikoita käyttävistä lähestymistavoista ovat Bikki Sunazawa ja monet muut japanilaiset ainutaiteilijat, ja nykyään Japanissa on myös esiintynyt taiteilijoita, jotka työskentelevät grafiikan, kuvituksen, animaation ja videoteosten parissa ja esittää ainulaistaidetta monella tavalla.

Näihin kuuluvat teokset, jotka eivät sovi perinteiseen Ainukäsityötaiteen kehykseen, ja muodot, joissa käytetään erilaisia välineitä.

Kuuluisin esimerkki siitä ainutaiteesta on ainushiriki.

He ovat jatkaneet perinteisiä malleja kuten ainushirikiksi kutsuttua erikoista kirjontaa 2000-luvulle asti merkitsemällä vaatteisiinsa esi-isiltään perittyjä kuvioita, kuin Euroopan irlantilaiset ja Pohjois-Amerikan alkuperäiskansallakin on.

Ja mitä niissä mielenkiintoista on, ainulaisten perheessä tytär sepelöi äidin shikiriä.

3.2 Taidehistoria ainulaisesta

Japanin taidehistoriassa termin "taide"(Bijustu) sanotaan tulleen suosituksi ensimmäisen kerran, kun saksalaiset sanat "Kunstgewerde" ja "Schöne Kunst" käännettiin "taide"(Bijustu)ksi Wienin maailmannäyttelyssä vuonna 1873.

Vuonna 1888 perustettiin tilapäinen kansallisaarteiden keräysvirasto japanissa, jonka tehtävänä oli hallinnoida tuolloin Japanin saaristossa hajallaan olleiden taideteosten valtavaa määrää, ja Japanin taidehistorian perustan ja kehykset ovat muodostettu Okakura Kakuzo nimisen henkilön avulla, joka osallistui tutkimukseen. Varhaiset Japanin

taidehistorian tutkimukset perustuivat pääasiassa Japanin etniseen enemmistöryhmään ja historialliseen näkökulmaan, joka keskittyi keisarin sukuun, jonka sanotaan japanilaisessa mytologiassa syntyneen monta tuhatta vuotta sitten. (Huomioidaan, että tähän olisi monta teoriaa.)

Tämä johtui osittain siitä, että Japanin saariston keskellä sijaitseva Honshun saari oli lämmin ja ylivoimaisesti asuttu, kun taas kaukana sen pohjoispuolella sijaitseva Hokkaidon saarit ja Karahuton saarelle oli Itä-Aasian saarten joukossa suhteellisen harvaan asuttu. Erityisesti Karahuton saari sijaitsi maantieteellisesti Manner-Kiinan Amur-joen vesistöalueella (tunnetusti Japaninmeren aluetta, jossa Vladivostok ja Nakhodkat nykyään sijaitsevat, kutsutaan kiinassa Ulkomantšurian alueeksi), Oiotskinmereltä saapuvat erittäin kylmät merivirrat muodostivat esteen, ja ihmiset, jotka tulivat ja menivät. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta etnisiä ryhmiä, kuten tataarin kaltaisia vähemmistö kansoja.

Vuonna 1808 japanilaiset tutkimusmatkailijat ja tutkijat, Kuten Mamiya Rinzo. Ne sai tutkittua aluetta ja havaitsivat, että Karahuton saari, jota aiemmin pidettiin niemimaana, oli iso saari.

Huolimatta siitä, että Japanin saaristossa oli tuohon aikaan monenlaisia perinteitä ja kulttuureja, kuten japanilainen folkloristi Kunio Yanagida on tutkinut. Vaikka Japanin valtavirran historia, jota voimakkaat samurait ja keisarit kertoivat, herätti huomiota. kaukana Japanin keskustasta asuvan ainukansan historiaan ei tuolloin kiinnitetty juurikaan huomiota, ja vaikka heidän taideteoksillaan käytiin kaupallista kauppaa, taidehistoriallisesti heidän esineistönsä eivät otettu kovin kiinnostavaksi.

Ainu-kansan taidehistorian käännekohta oli syksyllä 1941 järjestetty "Ainu-taide- ja kulttuurinäyttely", jossa esiteltiin tunnetun keräilijän nimeltä Sugiyama Hisao Hokkaidolla keräämä kokoelma Ainu-taidetta.

Japanilainen kuuluisa kuvanveistäjä Yanagi Souetsu-oli myös tutkinut ja dokumentoinut etnisiä teoksia Korean niemimaalla ja koko Japanin saaristoalueessa ja julkaissut taidelehteä edistääkseen niiden kulttuuria yleisölle.

"Heidän taiteelliset arvonsa eivät ole pelkästään materialismisia, vaan niillä on mystinen merkitys ja ne ovat sidoksissa heidän perinteisiinsä."

(Yanagi Souetsu, "Kougei", nro 107 (käsityöt) vuonna 1942.)

Hän kuvaili erityisesti ainukansaa taiteellisesti merkittäväksi, erityisesti käsityötaitojensa osalta, ja tärkeäksi Japanin taiteen tulevan historian kannalta. Tähän aikaan Japanissa Taisho- ja Showa-kausina tunnettu ajanjakso oli keskellä Itä-Aasian myrskyisiä aikoja, ja kun vuoden 1923 suuri Kanton maanjäristys jätti Tokion kaupungin jäljettämiin, hallitus päätti rakentaa suuremman museon.

Hän yritti lahjoittaa etnisen taiteen kokoelmansa jälleenrakennettuun museoon, mutta siinä ei onnistuttu, ja seuraavana vuonna hän avasi "Korean kansantaiteen museon" Gyeongbokgungin palatsiin nykyisessä Seoulin kaupungin, Korean niemimaan isoimmassa metropolissa. Nämä tapahtumat saivat hänet pelkäämään, että sen ajan Japanin taidemaailmasta oli vähitellen tulossa yhtä absolutistinen kuin länsimainen taidehistoria ja että kansantaiteen (kansankäsityön) esteettistä arvoa, jota siihen asti eivät olleet tehneet taiteilijat vaan tuntemattomat käsityöläiset, ei ollut kunnioitettu japanilaisessa taidemaailmassa.

("Ainuntaiteen muodostelemiset. Sekä sanat niiden historiasta tulevaisuuteen" 2014 Shinobu Ikeda)

Yanagi ja hänen kollegansa olivat ensimmäisten joukossa, jotka havaitsivat ja arvostivat niiden arvoa, ja he ymmärsivät, että näissä teoksissa oli suurta taidetta, sillä ne olivat syvästi sidoksissa ihmisten elämään, olivatpa ne sitten kansallismielisiä tai eivät.

Mitä todellinen tilanne oli tuolloin se, että ainukansa eli riittämättömien järjestelmien ja politiikkojen alaisuudessa ja kärsi tietämättömien massojen harjoittamasta syrjinnästä, ja monet ainukansat yrittivät kovasti luoda riittävän perustan toimeentulolleen ja paeta premodernisesta köyhyyttä.

Heidän oli erittäin vaikea siirtää etnistä kulttuuriaan tällaisten sosiaalisten ongelmien vallitessa, ja monet aikoinaan ammattitaidon hankkineet ja suurissa kaupungeissa, kuten Osakassa ja Tokion tapaisessa megalopolissa, kaupungissa työskentelevät ainulaisesta osa menivät naimisiin muiden japanilaisten kanssa, ja Japanin saariston pohjoisten alueiden silloisen taloudellisen tilanteen vuoksi he eivät voineet mennä takaisin Hokkaidolle jättäen oman perhettä. Mitä enemmän, kun ne asuivat suuressa kaupungissa, heistä tuli erittäin vaikea palata perinteiseen etniseen elämäntapaansa Hokkaidolla,

Entisessä nykyhistorian aikakaudella ainutaide tunnettiin Japanissa nimellä Ezo-zaikuksi. (ezon=pohjoisen alueesta ostetut käsityö)

Kun kausi eteni meiji-kaudelta taisho-kauteen. (vuoden 1868–1912 välissä.)

Ainukansasta, joka oli aiemmin ollut kansankäsityöläisten tuottajia, he aloittivat aktiivisesti mukautumaan kaupankäyntiin, ja ainukansan järjestäytyminen, joka oli aiemmin vaihdellut huomattavasti heimoittain asuinalueidensa ja taloudellisen tilanteensa suhteen on nopeasti organisoitu.

Sodan jälkeen vuonna 1964 Hokkaidon ”Utari-yhdistys” (nykyinen ”Ainu-yhdistys”) järjesti Hokkaidon Ainu-kansantaidekilpailun ja muni ja muita taidekilpailuja, jotka ovat jatkuneet tähän päivään asti.

Vuonna 1997 säädettiin ”Ainu-kulttuurin edistämistä koskeva laki”, jolla korvattiin vuonna 1899 annettu ”Hokkaidon vanhojen kansojen suojelua koskeva Hokkaidon laki”, jota pidettiin riittämättömänä kulttuuritakuiden osalta, ja Ainu-taiteen maailma ja mahdollisuudet on uuden lakin ansiosta laajentunut.

3.3 Kuuluisat taitelija

Takeki Fujito oli 1930-luvulla syntyvä aito Ainu-veistäjä, jonka vanhemmat ovat molemmat Ainun alkuperäisiä, ja hänen työtänsä tunnetaan todentuntuisesta työstänsä, herkistä ja dynaamisista veistotekniikoistaan, jotka antavat elävän vaikutelman. Hänen teoksensa eivät liity ainoastaan Ainujen eläinten uskomuksiin ja kulttuuriin, vaan niihin kuuluu myös Länsi-Japanin alueesta tilaamia buddalaisuskonnolle perustuvia Kannon-patsaita (laupeuden jumalatar), ja hänen työnsä olivat erittäin monipuolisia.

Fujiton nimi on levinnyt laajalle Hokkaidolla, jossa hän on veistänyt jättimäisiä karhupatsaita 12-vuotiaasta lähtien, mutta hänen tunnetuimpia töitään ovat hänen elämäkokoisensa puusta veistetyt tavalliset ainukansan arkielämiä kuvaavia patsaat.

"Fusa Sugimura", 1993

"jääkarhun perheet", 1999

Bikky Sunazawalla oli ainun vanhempaa ja hänestäkin tuli suuri veistäjä, Hän muutti 22-vuotiaana Lounais-Japanin Kamakuran kaupunkiin. Häntä tiedetään myös menneen naimisiin japanilaisen naistaiteilijan kanssa. Hänen nimensä "Bikky" perustui ainun sanaan "Pikki", joka tarkoittaa sammakkoa. Vuonna 1958 hän matkusti Kanadan Brittiläiseen Kolumbiaan, jossa hän jatkoi tarmokkaasti työskentelyä, ja palasi useiden näyttelyiden jälkeen takaisin Japaniin. Vaikka hän tuotti teoksia, jotka kertovat hänen kansansa perinteistä, hän oli kuitenkin huolissaan siitä, että kaikki hänen ja hänen työstänsä leimattaisiin "Ainu-taiteeksi", ja tästä syystä hänen töissään on harvaan niitä eläimiä, kuten karhuja ja sudet, jotka esiintyvät

usein Ainulaisten taiteessa.

Hän teki mieluummin veistoksia tutummista ja hänen mielestään mukavista eläimistä, kuten suurista katkaravuista, japaninmeren pyöreistä ja söpöisiä ravuista ja kaloista, erityisesti Hokkaidoon saaren jokikaloista.

”Rapu”, 1980.

”Metsän katkarapu”, 1987.

”Rapu”, 1980.

(-teoksen takana oleva hänen nimikirjoituksensa.)

3.4 Ainutaiteet nykyisessä Hokkaidossa

Välittömästi sodan jälkeiseltä ajalta 1950-luvulta 1980-luvulle lähtien ainukansa teki verisiä ponnisteluja tehdäkseen olemassaolonsa näkyväksi yhteiskunnassa.

1970-luku oli Japanissa huomattavan teollisen kehityksen aikaa, ja silloin kansalaisyhteiskunnan liikkeet, kuten naistenoikeusliike, aktivoituivat sodan ja muiden synkkien kausien jälkeen.

Tämän prosessin aikana edelläkävijät tai nykyiset selkensä murtaneet ainukansat ovat jättäneet erilaisia perinteitä, muun muassa kuvataiteen ilmaisun perinteitä, jotka ovat muotoutuneet nykypäivään asti.

Ainukansan työnsä tulevaisuudessa on tutkia näiden perinteiden ydintä ja tutkia myöskin niitä niiden historiallisessa kontekstissa.

Ja sitten, jos syntyy sitä enemmän mitä ainuidentiteettiä omaavia taitelijoita, jotka osallistuvat aktiivisesti yhteiskuntaan.

Niiden teoksesta kukoistaisivat aivan uusi ja erilainen taidekulttuuri Japanin kansakunnassa ja taidehistorialle, kuten Yanagi souetsu sanoi omassa kirjassa.

Kuten minkä tahansa kielen kohdalla, kieli ja taide muodostavat kulttuurin ytimessä. Erityisesti ainukulttuurille heidän kieliinsä on kansan identiteetti, ja sitä voidaan kutsua sen "sieluksi". Siksi on välttämätöntä, että niiden kansan ylpeyden palauttamiseksi on ennen kaikkea suojella hajallaan olevia kieliä ja perinteitä.

Ainun kansat, sekä niiden taitelijat on tähän asti pyrkinyt elvyttämään omia etnisiä perinteitään. Ainukansan ponnisteluista huolimatta heidän kansansa elpyminen on kuitenkin edelleen vaikeaa, eikä se onnistuminen olisi todella hankalaakin, ellei Kaukoidän Aasian geopoliittisia perusongelmia ratkaista.

Kuitenkin, kunhan ympäröiville alueille saadaan vakaa rauha, ne saavat todellisen autonomian ja muiden kansojen tavoin takaisin kansallisen arvokkuutensa ja vapautensa. Ainu-perinteen tulevaisuuden turvaaminen edellyttää, että paitsi ainukansan myös koko heitä ympäröivän yhteiskunnan on ymmärrettävä tämä ja työskenneltävä sen eteenpäin.

Lähteet ja liitteet.

-Japanin Hokkaidoon museon aineskokoelmat.

Yksi maailman parhaimmista museosta, joka kerää Ainutaidetta.

<https://www.hm.pref.hokkaido.lg.jp/en/exhibition/theme-02/>

-Japanin Ainulaisesta kertova kansio. Joka Hokkaidon Matkailuministeriö jakaa.

https://visit-hokkaido.jp/ainu-guide/ainu_guide.pdf (japaniksi.)

-Kansan Ainu Museon sivut.

<https://nam.go.jp>

Kirjeet

-Ainulaisen kulttuurit ja uskonnot.

https://www.hkd.mlit.go.jp/ob/tisui/kds/pamphlet/tabii/a-ainuhu/03-02-dentouteki_kurashi-p118-133.pdf

-Ainulaisen uskonoista. Karhun hoitaminen ja rituaalinen tappaminen.

https://www.ff-ainu.or.jp/manual/files/2005_12.pdf (Japaniksi)

Japanissa ennen sotaa oli semmoinen aikaakin, että niiden kulttuuria ei ymmälletty hyvin.

Onneksi Hokkaidossa nykyään ainulaiset voi ihan vapaasti omistaa karhua.

(tämä ”Iomante” rituaalin salliminen on onnistunut Hokkaidossa vuonna 2007.)

-Muut artikkelit Karhun hoitaminen ja rituaalisesta.

Tässä artikkelissa otettiin huomioon siitä, että Karhun hoitaminen on aika yleistä pohjoisaasiaan kulttuurissa. Onpa mielenkiintoista...

https://www.ff-ainu.or.jp/about/files/kai2011_sato.pdf

-”Japanin pohjolan väestöisen kulttuurit.” Utagawa Hiroshi 2002

Muut artikkelit Karhun hoitaminen ja rituaalisesta. Tästä tiedetään sen, että Karahunon ainulaisissakin on samankaltaisia kulttuuria. Mutta tässä hoidetaan sitä karhua mitä ensinnä metsästetään ja otetaan kiinni luonnosta.

http://umdb.um.u-tokyo.ac.jp/DKankoub/Publish_db/2002Okhotsk/03/3600.html

-”Sudet ja ainulaiset”, Umeki Kayo 2010

Japanilais-tutkijan kirjoittama todella hyvä artikkeli ainulaisen kulttuurista.

Hän keräsi ainulaisen vanhaa mytologiaa ja tutki miten kuvataan susia niiden yukaran runomaailmassa.

http://hes.official.jp/images/kaishi_pdf/10/10-04umeki.pdf

-Ainulaisijen kuoleman käsitys ja tapa havaita maailmaa. Kubodera Itsuhiko 1970

Mahtavan hyvä artikkeli, joka kertoo ainulaisuuskonnon kuoleman käsitteestä ja miten ne tulkitsevat luonnossa tapahtuvia asioita.

Eri selostetaan niiden hautatavoista ja mitä tapahtuu kuolemissa niiden uskonossa.

<http://repo.komazawa-u.ac.jp/opac/repository/all/19353/KJ00005086039.pdf>

-Hiroshiman yliopiston Ainututkimukset. (pdf)

[https://ir.lib.hiroshima-](https://ir.lib.hiroshima-u.ac.jp/files/public/4/44808/20180213101021140507/BullGradSchEducHU-)

[u.ac.jp/files/public/4/44808/20180213101021140507/BullGradSchEducHU-Part3_66_69.pdf](https://ir.lib.hiroshima-u.ac.jp/files/public/4/44808/20180213101021140507/BullGradSchEducHU-Part3_66_69.pdf)

-Ainulaisten tarinat, ja edo-kauden japanin laillisia toimenpiteitä.

(puhtaasti myös sen ajan venäjän toimenpiteistäkin.)

https://www.jpf.go.jp/j/project/intel/exchange/organize/ceeja/report/09_10/pdf/09_10_02.pdf

-”Ainuntaiteen muodostelemiset. Sekä sanat niiden historiasta tulevaisuuteen”. 2014
Shinobu Ikeda

Tässä käydään läpi ainulaisien taidehistoriasta ja Yanagi souetsin tutkimusta.

https://opac.ll.chiba-u.jp/da/curator/900118126/2014no.279_191_204.pdf

https://www.ff-ainu.or.jp/manual/files/2005_12.pdf

-Nykyinen Hokkaido, miten sudet viihtyvät.

Vuonna 2011, Hokkaidoon parissa kaupungissa alettiin keskustelemaan suden luonnon palauttamisen mahdollisuudesta.

Shiretoko-luonnonsuojelualueella koitetaan tuoda niitä susia takaisin.

<http://www.chusugi.jp/feature/downloads/thesis201402.pdf>

-Kaikkeen maailman Wikipediat.

Tilastotieteiden haut sujuivat kovasti.

https://en.wikipedia.org/wiki/Ainu_people

<https://ja.wikipedia.org/wiki/アイヌ>

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Ainut>

-Wikipedia sivut myös Yanagi souetsista.

(Hänen nimeänsä voi monilla tavalla kirjoittaa.)

https://en.wikipedia.org/wiki/Yanagi_Sōetsu

-Venäjässä asuvat ainulaisväestön tutkimukset.

Se sivu missä oli aiemmin ainulaiskansan tilastot ja väestön tutkimuksesta oli kirjoitettu lähteeksi.

……ja nähtävästi se sivu kuoli kokonaan puutinin sodan takia.

http://www.gks.ru/free_doc/new_site/perepis2010/croc/results2.html

-lisäksi, Sen ajan yksi kiinnostuttava amerikkalainen, joka asui Hokkaidossa (englanniksi) Japanissa hän on lähinnä kuuluisa siitä, että hän teki Hokkaidolle Itä-Aasian isoin olutehdasta.

https://en.wikipedia.org/wiki/Horace_Capron

-Ainulaistaiteiljan tiedot

-Fujito takeki(藤戸竹喜)

https://artscape.jp/artscape/eng/focus/1712_02.html (Enganniksi)

https://www.tokyoartbeat.com/articles/-/takeki_fujito (japaniksi, mutta hyvä kuva)

<https://siaf.jp/siaf2020/wp-content/uploads/2020/12/takeki-fujito.pdf> (japaniksi ja englanniksi, jumalan hyvää kuvanottaja)

-Bikky sunazawa

<https://www.mutualart.com/Artist/Bikky--Sunazawa/FC1D8144B9F30EA3>

<https://siaf.jp/2014/en/artists/bikky-sunazawa>